

Catalunya i els altres catalanoparlants

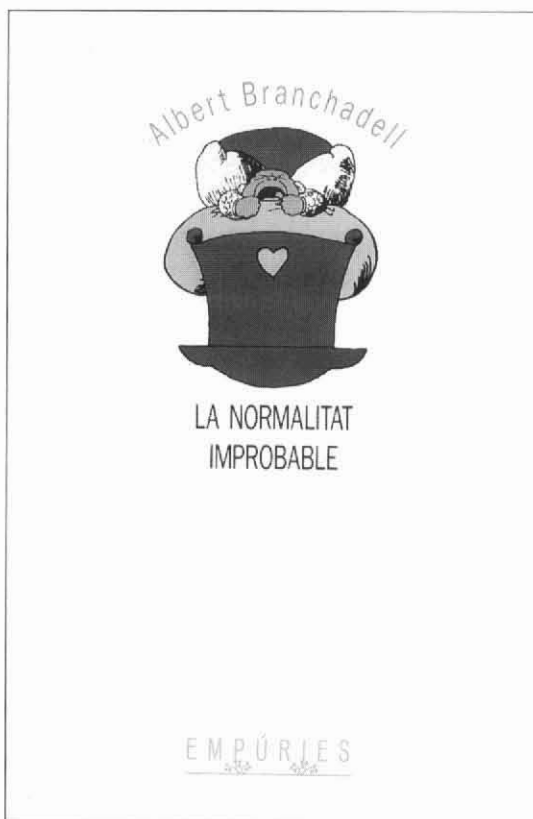
per Albert Branchadel

Si res no ho impedeix, quan aquest article arribi a les vostres mans, el Parlament de Catalunya haurà aprovat una Llei de política lingüística on hi ha un article que imposa a la Generalitat el mandat de «vetllar per la protecció de la unitat del català» i de «fomentar l'ús, la intercomunicació i la projecció exterior del català». Aquesta clàusula, sens subte, té el seu valor, però no ens hauria de fer perdre de vista el fet que durant més de catorze anys la peça clau de la legislació lingüística a Catalunya ha negligit la unitat de la llengua i la creació d'un espai de comunicació en català. Sorpren que en tota la tramitació de la llei de normalització lingüística de 1983 a ningú no se li acudís de proposar que la Generalitat hauria de vetllar per la unitat lingüística del català, i sorprèn molt especialment que ni tan sols el primer esborrany preparat pel Departament de Cultura l'any 1980, altrament ambiciós (recordem que assenyalava com a objectiu «ineludible» que el català arribés a ser la llengua «comuna» dels ciutadans de Catalunya), imposés cap mandat a la Generalitat en aquest aspecte.

Podríem dir, doncs, que els grans partits polítics catalans han *oblidat* en moments clau que la comunitat lingüística catalana supera els límits geogràfics de les comarques gironines, lleidatanes, barcelonines i tarragonines (que és la manera com algunes ments refinades es refereixen actualment a les quatre províncies catalanes). Ara no us voldria cansar recordant-vos la històrica responsabilitat de Convergència i Unió i del Partit dels Socialistes de Cata-

lunya en els èxits actuals (i potser la victòria?) del secessionisme lingüístic al País Valencià. Només cal constatar que allò que els secessionistes invoquen crucialment a favor de les seves tesis (l'article 7.1 de l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana, segons el qual «els dos idiomes oficials de la Comunitat Autònoma són el valencià i el castellà») va ser aprovat amb l'aquiescència tant dels uns com dels altres, i que ni als uns ni als altres no se'ls ha acudit mai la possibilitat de rectificar l'espifiada al mateix lloc on es va cometre (el Parlament espanyol): ni quan el PSOE tenia majoria absoluta ni quan CiU donava suport parlamentari al PSOE no s'ha sentit parlar mai de la idea de reformar l'Estatut d'autonomia de

la Comunitat Valenciana per fer-li dir el que hauria hagut de dir de bon començament, d'acord amb el criteri d'institucions tan respectables com, ves per on, la Real Academia Española, que encara ara (*malgré elle?*) sosté en el seu Diccionari que el valencià és una «variedad del catalán». Els darrers desenvolupaments d'aquesta negligència històrica catalunyesa envers el País Valencià són els que ja coneixem: CiU invoca públicament la unitat del català, però ahora signa un pacte parlamentari amb el Partit Popular on s'oblida un cop més la qüestió. Darrerament, CiU insinua que trencarà el seu pacte parlamentari amb el Par-

Albert Branchadell és autor del llibre *La normalitat improbable* (Ed. Empúries, Barcelona, 1996), un llibre bàsic per a entendre què va significar realment la magnificada Llei de normalització lingüística de 1983.

tit Popular si el Govern espanyol tira endavant un decret que proposa una visió unitària de la història d'Espanya, però que jo sàpiga no ha fet la mateixa insinuació a propòsit de la no signatura d'una hipotètica declaració solemne del Govern espanyol sobre la unitat de la llengua catalana.

Una altra conseqüència d'aquesta negligència històrica concerneix la situació del català a la Franja d'Aragó. Darrerament el Parlament aragonès ha fet els primers passos d'un procés que hauria de conduir al reconeixement oficial del català a la Franja, però això no hauria de fer perdre de vista que aquest procés s'hauria d'haver engegat *abans*, amb la intervenció, *quan tocava*, dels partits polítics catalans; d'altra banda, amb l'actual composició del Parlament aragonès, la iniciativa d'oficialització del català només podrà tirar endavant si el Partit Popular rep els estímuls necessaris per part dels seus actuals socis parlamentaris del Parlament espanyol, que ja hem vist com són de condescendents a propòsit del secessionisme lingüístic valencià (i que sovint actuen com si la Franja simplement no existís¹). Aquí potser convé observar com de profitós hauria estat que CiU hagués inclòs en el seu pacte parlamentari amb el Partit

Popular l'exigència que Espanya ratifiqui la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, i que n'accepti les clàusules que podrien beneficiar immediatament els catalanoparlants de la Franja, al marge de les possibles decisions del Parlament aragonès en matèria d'oficialitat lingüística. Per aquesta via, Espanya es podria comprometre, per exemple, a proporcionar educació *en català* als catalanoparlants de la Franja o a fer que les autoritats administratives de la Franja utilitzin normalment el català. Una informació rellevant és que la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries ja ha estat ratificada per més de cinc estats,² per la qual cosa la ratificació espanyola implicaria que entrés immediatament en vigor a Espanya.

En definitiva, Catalunya potser és el motor dels Països Catalans, però en matèria de llengua no podem pas dir que ho sigui realment, sempre que, és clar, hàgim fet el propòsit de ser honestos. En general, i sobretot deixant de banda la retòrica sentimental, hem de constatar que Catalunya ha abandonat els catalanoparlants dels altres territoris a la seva sort, i crec que no és exagerat de dir que ja hem començat a pagar (i prou que pagarem) per aquest error històric.

¹ Programa electoral de Convergència i Unió per a les eleccions al Parlament europeu de 1994: «CiU propugnarà la creació [...] de l'Institut Ramon Llull amb la finalitat d'impulsar la projecció exterior de la llengua i la cultura que Catalunya comparteix amb les Illes Balears i la Comunitat Valenciana». D'altra banda, què se'n sap, de l'Institut Ramon Llull?

² Concretament, ha estat ratificada per Noruega, Finlàndia, Hongria, Holanda, Croàcia i Liechtenstein. En el moment de redactar aquest article, Suïssa també n'estudiava la ratificació.

